

Al rescat de nous projectes culturals

La llotja de la Fundació Catalunya Cultura busca fer viables iniciatives culturals connectant-les amb el finançament privat

LAURA SERRA BARCELONA | ACTUALITZADA EL 22/11/2015 00:00

L'Orquestra i el Cor del Montsalvat a Santa Maria del Mar / PERE VIRGILI / PERE VIRGILI

Un any després del seu naixement en un escenari tan simbòlic com les restes del 1714, l'Orquestra del Montsalvat estava en perill d'extinció. No per falta de demanda ni d'interès, perquè ja tenien concerts contractats durant el 2015, sinó per falta de liquiditat. Després del llançament, els gestors de l'orquestra *freelance* arrossegaven un passiu que els condemnava a "desaparèixer", segons explica Oriol Pérez Treviño. Va recórrer a la Fundació Catalunya Cultura amb l'aigua al coll. Necessitaven 100.000 euros, una xifra gens desorbitada, tenint en compte les dimensions del projecte. "A Àustria hi hauria garrotades per veure qui s'emporta un projecte com aquest, però allà hi ha molt més consum de música clàssica", lamenta Pérez Treviño. A la Fundació no hi buscaven una subvenció, sinó "finançament, la fórmula per tirar endavant el projecte". I van trobar la solució: els van ajudar a canviar la fórmula jurídica de la societat per poder demanar un préstec i els van fer de pont amb l'Institut Català de Finances (ICF) per disposar d'un aval. Problema resolt.

Aquesta és una del centenar d'iniciatives que han acudit a la llotja de projectes culturals creada per la Fundació Catalunya Cultura, una fórmula inèdita per posar en contacte el món empresarial i el cultural. No es tracta ni d'una finestreta per repartir ajuts -"No donem un duro a ningú", afirma el seu president, Enric Crous, director general del Grup Damm- ni tampoc és un fons on aboquen diners les empreses que volen invertir en cultura. Són una plataforma que vol convertir en viables certs projectes que, si no, difícilment trobarien finançament seguint les vies clàssiques de subvenció i patrocini. La Fundació vol obrir noves fórmules de finançament, mobilitzar el públic perquè sigui coresponsable de la cultura, seduir empreses perquè hi inverteixin i instigar tot tipus d'institucions a remar-hi a favor.

No substituir l'administració

La Fundació neix en un moment de màxima dificultat per als nous emprenedors culturals. No és culpa només del pressupost més baix de la història en cultura, com denunciava aquesta setmana el Consell Nacional de la Cultura i les Arts (CoNCA) -del 0,7%!-. També s'hi ha de sumar la crisi de consum, que ha afectat la majoria d'empreses, que alhora han decidit redirigir el seu suport a iniciatives d'emergència social davant de culturals. I s'hi solapa la crisi de les fundacions bancàries i de la resta d'administracions. La Fundació Catalunya Cultura, tanmateix, no neix amb esperit de cataplasma sinó que vol ser un revulsiu perquè canviïn de fons les dinàmiques culturals. "Som agitadors", diu Gemma Sendra, directora de la Fundació i vicepresidenta del CoNCA, una de les institucions que l'han impulsat, juntament amb el departament de Cultura, l'ICF i vuit empreses que exerceixen de patrons i que financen el servei (Grup Damm, Fluidra, Fundació Banc Sabadell, Gramona, Hewlett Packard, Acta Diurna, Grupo Planeta i Fundació Carmen i Lluís Bassat).

"No volem substituir l'administració", diu Crous. "No ens plantejem aportar el 36% que ha retallat en subvencions en cultura la Generalitat o el 70% del ministeri. És impossible -afegeix Sendra-. Tampoc es va a privatitzar la cultura, ni es pretén intervenir en els projectes que es presentin a la llotja. La Fundació vol crear el marc que faciliti que el sector cultural trobi diners". Així doncs, al marge de demanar a les administracions que incrementin els pressupostos en cultura -una petició que tot el sector fa seva-, Gemma Sendra defensa que fer-ne un bon ús també és "que estigui ben gestionat" i "no dedicar diners públics a finançar projectes que podrien tenir viabilitat en el sector privat". "Així preserva el diner públic", defensa.

Sostenibles a llarg termini

Ernest Cauhé va arribar a la Fundació Catalunya Cultura amb “un projecte que s’enlairava”, perquè ja havia rebut ajudes del departament de Cultura i de l’Ajuntament de Sant Feliu, per fer una apli sobre la poesia de Joana Raspall. El seu nét s’ho imaginava com “un homenatge” a una poeta que cada any llegeixen 140.000 nens, segons calcula, “sense més finalitat que fos bonic, usable i funcionés”. “La Fundació m’ha conduït a veure-ho com un projecte de més recorregut d’acord amb els cànons de la indústria cultural -explica-, perquè no sigui un bolet, sinó que tingui retorn i pugui ser sostenible per ell mateix i no requereixi ajut continuat de les administracions”, explica l’impulsor d’Un Món de Poesia, l’aplicació que sortirà abans de Nadal. Quan va rebre el seu projecte, la Fundació li va recomanar fer un pla de negoci escalable. Primer van proposar-li fer un *crowdfunding* (3.000 euros, que van cobrir en una setmana i que han ampliat a 5.000 per fer-ne la versió anglesa) i després ampliar el contingut i que es pugui reproduir amb altres autors i llengües. “El projecte ha fet un canvi d’escala. En set mesos, se m’està fent molt gran, té moltes potes -la Diputació també ens ajudarà a finançar una sèrie d’animació- i necessites assessorament per fer aquest recorregut”, diu Cauhé, que és periodista. “T’acompanyen en el procés -resumeix Oriol Pérez Treviño-. Saber que hi ha algú al teu costat no té preu. La política s’ha convertit en una gestió del present i poc de planificació del futur, i el finançament és planificació a llarg termini. La Fundació té sentit i a la llarga encara traurà més pit”, opina.

Dotar-se de visió empresarial

“El primer que ens trobem és que el sector cultural ha viscut molts anys de les subvencions i té poc coneixement d’altres possibilitats de finançament. I l’empresa tampoc no coneix tota la diversitat cultural del país, i menys l’emergent, i a més nota cert cansament de les fórmules clàssiques per ajudar-lo”, diu la directora de la Fundació. El segon problema és que els projectes que els arriben -en tenen més d’un centenar penjats a la web des que va engegar al juliol- “molt sovint són idees però estan poc o mal estructurades a nivell de negoci”, explica Crous.

Quan avalua els projectes la comissió executiva de la Fundació -formada pel personal de màrqueting de les empreses del patronat- ho fa amb una mirada empresarial, que és la que es trobaran si pretenen buscar finançament privat. ¿Està ben estructurat? És viable? ¿Té futur? Què necessita? Habitualment els projectes que tenen possibilitats de supervivència

requereixen assessoria, "endreçar-los", segons diu Sendra, i molts necessiten "anar a l'UVI" per poder-los salvar: refer el pla de negoci, fer-lo escalable o sostenible. La falta de formació gestora és una altra de les febleses del sector cultural.

Amb una estructura lleugera -són tres persones en un despatx provisional a la Rambla, amb el repte de tenir espai d'atenció al públic el 2016-, la Fundació ha atret tot de satèl·lits que els donen suport extern, començant pels patrons i seguint per Barcelona Activa, que els ajuda en els plans de negoci; l'ICF, que ha inclòs la cultura en alguns dels seus programes, i les organitzacions empresarials (Foment, Cecot, Pimec, Cercle d'Economia, cambres de comerç, Barcelona Global) que els fan difusió dels projectes entre els seus socis. Un cop aquí, es tracta de casar "oferta i demanda", diu Crous.

Mobilitzar ciutadà i empreses

Surtdecasa.cat també va recórrer a la Fundació. És una plataforma d'oci que va començar a les Terres de l'Ebre i s'ha fet gran. "En poc temps ens hem expandit pel territori i ara és un gegant amb peus de fang", explica Neus Barberà. Necessiten suport per consolidar el projecte i fer viable cada edició. La Fundació els va ajudar a refer el pla d'empresa i segmentar-lo per zones per poder recórrer a empreses arrelades al territori. "La rendibilitat que en treu l'empresa a vegades és econòmica -diu el director general de Grup Damm-, però molt sovint té a veure amb la responsabilitat social i amb el fet que et faci il·lusió un projecte. Els projectes que no tenen *payback* acostumem a no explicar-los perquè llavors deixen de tenir esperit romàntic", afirma Crous. Els beneficis fiscals són pocs, segons diu: sense llei de mecenatge, només obtenen desgravacions pocs projectes d'especial interès que determina el govern espanyol.

Aquesta etapa final del procés, trobar els *partners* privats, tampoc és senzilla. Per això és millor buscar fonts diverses de finançament. "Hi ha el patrocini, però també es pot buscar un soci o un accionista, demanar un crèdit, fer un *crowdfunding*", detalla Crous. Cada projecte ha de buscar la millor fórmula. Però hi ha d'haver algú a l'altra banda.

Una de les tasques de la Fundació és fer pedagogia en el sector empresarial -l'objectiu és "mobilitzar 800.000 euros en projectes" en els pròxims tres anys-, proposar accions que prestigii i reconeguin el mecenatge com un segell de qualitat i exercir de lobi de pressió perquè hi hagi una llei de mecenatge. En el futur també volen mobilitzar el públic que està al voltant de la cultura perquè, més enllà de consumir-ne -el ciutadà ja és qui finança el

70% de la cultura, segons dades del CoNCA-, s'impliqui en l'impuls de projectes. "Hi ha la idea que la cultura ha de ser només de l'àmbit públic. Que un país sigui culte és responsabilitat del govern, però ha de ser un objectiu compartit per la societat", diu Sendra.

¿l'objectiu final de la Fundació Catalunya Cultura quin és? "Deixar d'existir. Amb una llei de mecenatge, més ajuts públics que tinguin una mirada transversal i amb noves fórmules de finançament que ocorrin de manera normal, no necessitem aquest instrument", confia Gemma Sendra.

Els poemes de Joana Raspall

El nét de la poeta Joana Raspall impulsa una aplicació interactiva per a tauletes i mòbils destinada a nens de 5 a 12 anys amb reptes i jocs de paraules amb les seves poesies. El primer 'crowdfunding' ha assolit 3.000 euros.

Nollegiu

La llibreria Nollegiu del Poblenou, que s'ha convertit en un pol frenètic d'activitat cultural, vol ampliar el negoci. Per això necessitaria nous socis.

Oci i cultura

Surtdecasa.cat és una web d'oci i cultura que ha aconseguit ser sostenible a les Terres de l'Ebre i que s'està expandint pel territori. Per ampliar el projecte i fer-lo viable busquen aliats privats arrelats a cada zona.

Impulsar grups de música al Besòs

Cabal Musical és un projecte de la Fundació Taller de Músics que vol seleccionar un centenar de persones de zones desfavorides del Besòs que tinguin talent musical, formar-los i promoure grups de música. En dues edicions ja han rebut suport de l'Ajuntament per a la formació, i ara busquen patrocinis per fer els càstings i ajut empresarial per introduir els grups al circuit musical.

Orquestra del Montsalvat

Formació 'freelance' concebuda per interpretar la música dels segles XIX i XX amb criteris històrics i instruments d'època. Va néixer el 2014 amb èxit però arrossegava un passiu i necessitava liquiditat per poder preparar els pròxims concerts contractats.